

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ 2030, ҮНДЭСНИЙ ЗОРИЛТОТ ХУВЬ НЭМЭР

Ц.Ананд

Уур амьсгалын өөрчлөлт, гадаад хамтын ажиллагааны газар

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ТХҮБ 2030 ба эрчим хүчний зорилт

2012 оны НҮБ-ын Рио де
Жанейрод болсон хурал

2015 онд НҮБ-ын 79 дүгээр
Ерөнхий Чуулганаар ТХЗ-уудыг
баталсан

2016 оны УИХ-ын
19/2016 тогтоол

Богино, дунд хугацааны
хөгжлийн бодлогуудыг
уялдуулах

СЭХ- 5 зорилт

6 шалгуур үзүүлэлт

- 2020 он гэхэд нийт эрчим хүчний хэрэгцээний 80% дотоод эх үүсвэрээс хангана, 2025 он гэхэд 90%, 2030 он гэхэд 100%.
- Эрчим хүчний нийлүүлэлтэд эзлэх сэргээгдэх эрчим хүчний эзлэх хувь:
  - 2020 -20%,
  - 2025 -25%,
  - 2030-30%
- 2016-2025: Цөмийн эрчим хүч хэрэглэх бэлтгэлийг хангасан байх, 2025-2030 цөмийн эрчим хүч ашиглаж эхлэх.

17
Зорилго

169
Зорилт

241
Шалгуур
үзүүлэлт

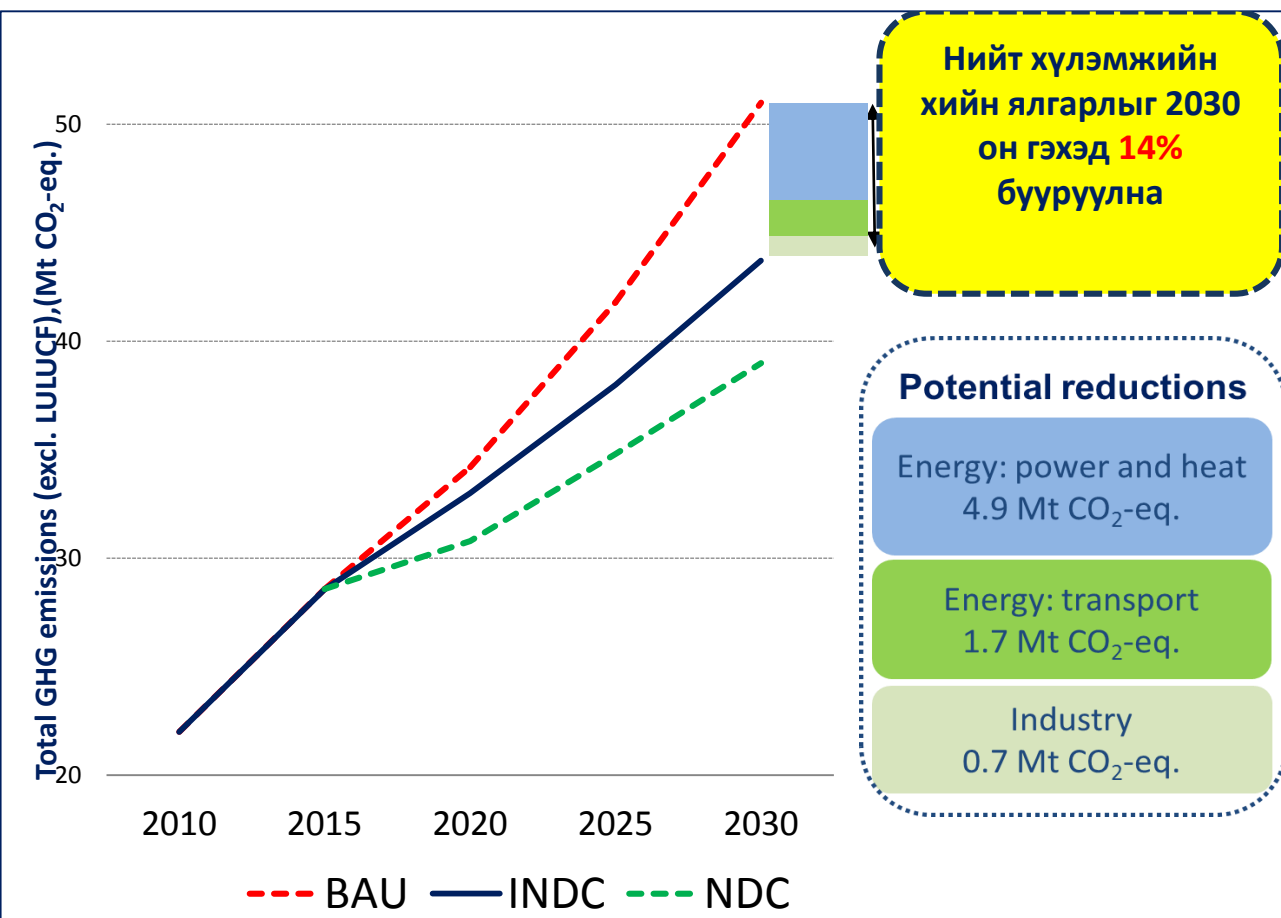
4
Бүлэг

44
Зорилт

20
Шалгуур
үзүүлэлт

Үндэсний зорилтот хувь нэмэр (INDC), 2015 он

ХХЯ-г бууруулах:

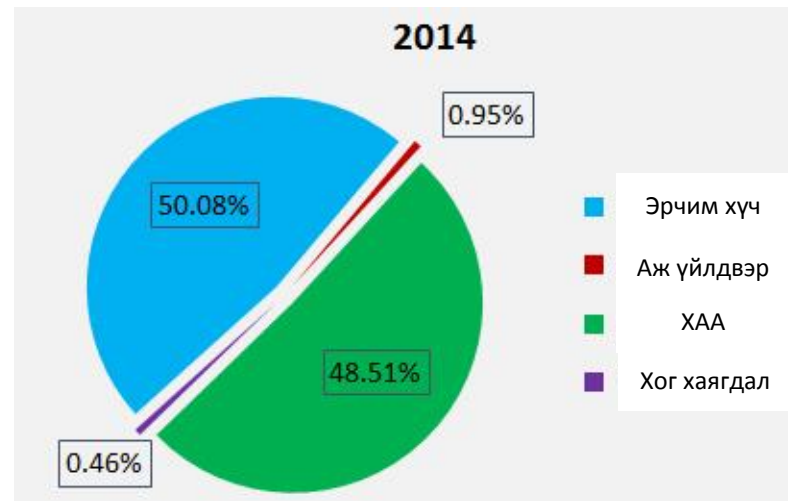
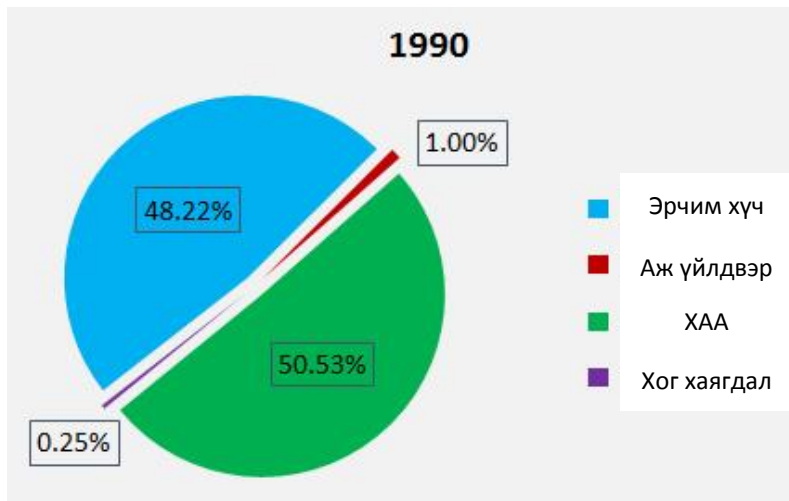
- Эрчим хүч – цахилгаан, дулааны үйлдвэрлэл,
- Тээвэр,
- Барилга,
- Аж үйлдвэр,
- ХАА,
- Хог хаягдал

Уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох:

- Тогтвортой хөгжил,
- Санхүү,
- Чадавхи бэхжүүлэх,
- Технологи дамжуулах ба ноу-хау

Үндэсний хүлэмжийн хийн ялгарал, салбараар /1990, 2014/

Салбар	1990 (CO ₂ eq. Gg)	2014 (CO ₂ eq. Gg)	Зөрүү 1990, (%)
Эрчим хүч	11,091.14	17,267.79	55.69
Аж үйлдвэр	218.66	328.06	50.03
Хөдөө аж ахуй	10,585.30	16,726.98	58.02
Хог хаягдал	55.62	159.91	187.49
Нийт (Газар ашиглалт, газар ашиглалтын өөрчлөлт, ойг (ГАГАӨӨ)-г оруулаагүй)	21,950.73	34,482.73	57.09
ГАГАӨӨ	-23,024.18	-24,451.93	6.20
Нийт (ГАГАӨӨ-г оруулаад)	-1,073.46	10,030.80	1,034.44

- Үндэсний болон орон нутгийн түвшинд салбаруудын бодлого, хөтөлбөрт тусгаж, уялдуулах
- “Ногоон татвар”-ын бодлогыг үе шаттай нэвтрүүлэх
  - Ногоон худалдан авалт
  - Байгаль орчны холбогдолтой татварууд (б.орчин бохирдуулсны татварууд, нийлэг уутны хэрэглээг хязгаарлах г.м.....)
- Үндэсний ногоон санхүүгийн тогтолцоог бий болгох:
  - Монголын ногоон санхүүгийн корпорацид хөрөнгө оруулах
  - ТоС хөтөлбөр, Хас банк г.м
- Байгальд ээлтэй, цэвэр технологийг дэмжихэд чиглэсэн урамшууллын бодлого: (Шагнал, шошгижилт, импортын татвараас чөлөөлөх г.м.)
- Байгаль орчны менежментийн стандартыг хувийн хэвشلүүдэд нэвтрүүлэх: ISO 14000
- Олон нийтийн ойлголт мэдлэгийг дээшлүүлэх, мэдлэгийг түгээх

Олон улсын санхүүжилтийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн төслүүд

- Тайширын УЦС
- Дөргөн УЦС
- Салхит СЦС

Цэвэр хөгжлийн
механизм – 3 төсөл

- Барилга /барилгын эрчим хүчний хэмнэлт, Үндэсний хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах арга хэмжээ (NAMAs)
- Ногоон нийтийн тээвэр
- Мал аж ахуй ба бэлчээр,
- Ой-REDD+
- Эрчим хүч/ Эрчим хүчний нийлүүлэлт- ДЦС-г сайжруулах

NAMA – 5 салбарын
6 төсөл

NAMA

- Экосистемд түшиглэсэн дасан зохицох арга хэмжээг уур амьсгалын өөрчлөлтөнд өндөр эрсдэлтэй голуудын сав газарт хэрэгжүүлэх нь
- Гэр хорооллын үерээс хамгаалах чадамжийг нэмэгдүүлэх (FRUGA)

Дасан зохицох сан

- ХХЯ бууруулах /СЭХ, эрчим хүчний хэмнэлтийн чиглэлээр 6 төсөл/

Хамтарсан Кредит
олгох механизм - 6
төсөл USD 29 сая
ам.доллар

- Бэлэн байдлын дэмжлэг 4 төсөл, 3.9 сая ам.доллар
- Хөрөнгө оруулалтын 4 төсөл,
- 50,5 сая ам.долларын буцалтгүй тусламж, 123,2 сая ам.долларын хөнгөлөлттэй зээл
- 4 төслийн санал хянагдаж байна,

Уур амьсгалын ногоон
сан- 16 төсөл 1.1 ~
тэрбум \$

- Байгаль орчны шалгуур үзүүлэлтүүд хөгжлийн бодлого, хөтөлбөр, хэрэгжилтэд шийдвэрлэх үүрэг гүйцэтгэнэ
- Аливаа төрлийн бохирдуулагч үйл ажиллагаанд ногдуулах татвар нэмэгдэнэ
- Бор/бохир төслүүдийг санхүүжүүлэх хандлага буурна
- Хүмүүсийн мэдлэг, ойлголт нэмэгдэх тусам цэвэр, тогтвортой хэрэглээ нэмэгдэнэ
- Хурдацтай хөгжиж буй технологийн үр дүнд аливаа асуудалд шийдэл олох процесс хурдасна

Эрчим хүчний салбарын хувьд:

- Сэргээгдэх эрчим хүчний эзлэх хувь, төрөл нэмэгдэнэ
- Эрчим хүчний сүлжээг шинэчлэнэ: төвлөрсөн бус шийдэл
- Бие даасан (off-grid), мини-сүлжээнүүд (mini-grid) нэмэгдэнэ
- Бусад эрчим хүчний эх сурвалжууд

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.